

Versenyképesség, innováció és közös befektetések a Földközi-tenger térségében

A [Club des Pilotes de Processus](#) és az [Institut de Prospective Economique du Monde de Méditerranéen](#) (IPEMED) által közösen szervezett „Versenyképesség, innováció és párhuzamos befektetések a Földközi-tenger térségében” konferencia egyik legfontosabb tanulsága, hogy a Maghreb-térség gazdasági ereje folyamatosan nő, ennek következtében egyre kiegyenlítettebbé válik a fejlett országokkal való kapcsolatrendszere és egyes beruházási, kereskedelmi tendenciák megfordulni látszanak. Ezzel együtt a Marokkóban – és Afrikában másutt – megvalósuló nyugati beruházások elsődleges célja továbbra is az olcsóbb munkaerőben rejlő versenyképességi előny kiaknázása.

A [Club des Pilotes de Processus](#) és az [Institut de Prospective Economique du Monde de Méditerranéen](#) (IPEMED) közös szervezésében kerül sor a „Versenyképesség, innováció és párhuzamos befektetések a Földközi-tenger térségében” konferenciára Párizsban, a „kiindulási alapot” többek között a közelmúltban megjelent tanulmány, a [Pacte pour la compétitivité de l'industrie française](#)” (a francia ipar versenyképességi paktuma, szerzője [Louis Gallois](#) befektetési kormánybiztos - *commissaire général à l'Investissement*), szolgáltatta. Ennek főbb megállapításai között szerepel például, hogy az innováció jelenti Franciaország számára az egyik kitörési lehetőséget a válságból, továbbá az, hogy a párhuzamos befektetésekkel (*co-localisation*) kiválóan lehet erősíteni a versenyképességet.

Az észak-afrikai országokban (is) tapasztalható krízis idején újra kell értékelni és erősíteni kell a Földközi-tenger északi és déli partjának országai között gazdasági és politikai együttműködést, amiben az innovációnak, a partnerkapcsolatok erősítésének és a szinergiák fejlesztésének hatalmas szerepe van. Ezeken keresztül kell biztosítani versenyképesség eredményeként keletkező hozzáadott érték igazságosabb megosztását, a termelés alapját pedig egyértelműen az innováció teremti meg - ami egyébként egy hosszadalmas és bizonytalan kimenetelű folyamat.

Jean-Louis Guigou, (Délégué Général, IpeMED) vitaindítójában kifejtette, két új gazdasági-ipari forradalom küszöbén állunk, az egyik a megújuló energiaforrásokhoz, a másik a teljesen átalakult, sokkal rövidebb kereskedelmi kapcsolatokon (*circuits courts*) alapul. Ebben Európának csak akkor lehet érdemi szerepe, ha a Földközi-tenger déli partvidékének országaival együtt lép, ellenkező esetben George Bushnak lesz igaza, aki csak „öreg Európa”-ként emlegeti kontinensünket, aminek lakossága folyamatosan öregszik, gazdasági részesedése pedig egyre kisebb lesz a világ gazdaságának egészéből. Ezért fontos a Nicolas Sarkozy által „megálmodott” [Union pour la Méditerranée](#)¹, az ebben rejlő lehetőségeket Németország már régen felismerte - ennek egyik jele például a [DESERTEC-projektben](#) való érdemi német részvétel (v.ö. 12/PAR/2012 nyílt távirat).

Kifejtette, szerinte a világban három hatalmas észak-déli érdekszféra működik, az egyik a teljes amerikai kontinentst magában foglalja, a másik Kína égisze alatt felöleli Kelet-és Dél-Ázsiát, valamint Óceániát, a harmadik lehet Európa és Afrika tandemje, amiben megkülönböztetett szerepet tölthet be az euro-mediterrán térség. Az itt található országok számára három tényező jelenthet hatalmas lehetőségeket a fejlődésre: az egymáshoz való közelség, az egymást kiegészítő jelleg és a szolidaritás. A kihívások közősek, ilyen például a megváltozott geopolitikai helyzet, a klímaváltozás és a természeti erőforrásokhoz való hozzáférés. Folyamatosan Németországot és a német gazdasági és szociális modellt hozta

¹ <http://ufmsecretariat.org/>

példának, mint olyat, amik mentén eredményesen lehet üzleti kapcsolatokat építeni az észak-afrikai országokkal ebben nincs helye a fölsőbbrendűségnek és a neo-kolonializációs törekvéseknek.

Kifejtette, tudomásul kell venni, hogy a Dél fogja megmenteni az Észak munkahelyeit, de ebben a helyzetben nem lehet tovább megengedni, hogy ezeket a vállalkozókat minden lehetséges módon megalázzák az EU-ban, ellenkezőleg, megbecsülést érdemelnek. Franciaországban törvényjavaslatot készülnek betervezni arról, hogy minden, az országban vagy más uniós tagállamban érdemi munkahelyteremtést megvalósító harmadik országbeli – jelen esetben elsősorban Maghreb-országból érkező – vállalkozó azonnal tartózkodási engedélyt kapjon.

A gazdaság egyes ágazataiban rejlő lehetőségeket bemutató előadók sorát **Xavier Beulin**, a legnagyobb mezőgazdasági szakszervezeti szövetség, az FNSEA elnöke² nyitotta, aki az agráriumot vette górcső alá. Beulin szerint paradigmaváltásra van szükség a gazdasági kapcsolatok építésében, ahol a jövőben a párhuzamos befektetéseké (co-localisation) lesz a fő szerep, de nem mellékesen politikai innovációra is szükség van. A [Sofiprotéol](#), mint az olaj- és fehérjenövény-termelők „bankja” Franciaországban 100 ezer növénytermelőt és 175 ezer állattartót képvisel, ilyen háttérrel valósít meg egyre jelentősebb befektetéseket már Afrikában is, legyen szó vetőmag- és takarmányüzemekről, bio-üzemanyag gyártásáról vagy növényi biomasszára alapozott vegyiparról, illetve vágóhidakról és húsföldolgozókról. A Sofiprotéol egésze alatt kialakult vállalatcsoport bevételének 26%-a származik külföldről, alkalmazottainak pedig 35%-a dolgozik Franciaországon kívül. Afrikában jelen vannak Marokkóban, Algériában, Tunéziában és Szenegálban, Ázsiában pedig Malajziában. Európában Szerbia, Románia, Spanyolország, Olaszország, Törökország, Lengyelország, Dánia, Ausztria, Csehország, Belgium, Norvégia – valamint az USA-ban.

A mediterrán térségben a demográfia két egymással ellentétes trendet követ: északon öregszik, délen fiatalodik a társadalom, viszont a Dél az, ahol a természeti erőforrások – elsősorban a víz és a termőföld – egyre inkább korlátozott mértékben állnak rendelkezésre. Ugyanakkor Marokkó példája mutatja legjobban, mennyit is jelent egy ország külkereskedelme, gazdasági fejlődése szempontjából a piacorientált intenzív mezőgazdaság, ami viszont nem jelent végtelen lehetőségeket. Véleménye szerint mindenkinek az lenne a legelőnyösebb, ha a mezőgazdasági termelés és élelmiszer-ipar területén párhuzamos befektetési logika mentén kialakított partnerség jelentené a jövőben az Észak és Dél közötti együttműködést. Más kérdés, hogy a dél-mediterrán országokban még végbe kell mennie egy olyan birtok-átstrukturálódásnak, aminek köszönhetően a nagyon kis, önellátásra termelő és a hatalmas gazdaságok között kialakul egy életképes családi vagy középirtok-rendszer.

Európa részéről is szükség van egy szemléletváltásra, ebben a szomszédsági viszonyt egy érdemi partnerkapcsolati rendszerbe kell fölváltania, Délen pedig az egyes országoknak is rendezniük kell egymás közötti vitás kérdéseit. Megegyezte, mindezt nem lehet olyan „*huszárosan véghezvinni, ahogy Nicolas Sarkozy gondolta*” megvalósítani, lassabb és megfontoltabb stratégiára van szükség.

Olvasatában Marokkó lehet a nyugat-afrikai kapcsolatok kiaknázását biztosító „hub”, Tunézia a Közel-Kelet felé lehet összekötő, míg az algériai „hub”-ból az egész szubszaharai Afrikára lehet nyitni. Szerinte a Földközi-tenger tétsége és ezen belül az említett három ország sokkal nagyobb jelentőséggel bír, mint azt bárki gondolná, mivel rajtuk keresztül Európa számára hatalmas befolyási zóna nyílhat meg.

² ezen túlmenően többek között a COPA alelnöke és a Conseil de prospective européenne et internationale pour l'agriculture et l'alimentation ([COPEIAA](#)) tagja

Az ipar területén tapasztalható tendenciákat bemutató **Christophe Périllat** (a [Groupe VALEO](#) operációs igazgatója) szerint a valamikori családi vállalkozásból kinőtt csoport tevékenységében meghatározó szerepe van az innovációnak, ez teszi lehetővé ma is a fejlődést. A csoport a világ 29 országában van jelen 72,6 ezer alkalmazottat foglalkoztatva, az észak-afrikai kontinensen Marokkóban és Tunéziában gyártókapacitással, Egyiptomban egy kutatási egységgel bírnak. megjegyezte, bármilyen megdöbbentő, Európán kívül hatalmas lendületben van az autóipar és „klienseik sosem voltak még olyan gazdagok, mint 2012-ben”. Aláhúzta, a csoport sikerét annak köszönhetik, hogy fölismerték, a világban mindenütt egyformán magas színvonalú szolgáltatást kell nyújtaniuk és az ügyfelek – elsősorban a nagy autógyártó csoportok – igényeit bárhol a világon tudni kell teljesíteni. Egyértelmű szerinte, hogy a növekedés legfontosabb föltétele az innováció, erre fordítják a csoport árbevételének minimum 10%-át, folyamatosan veszik föl a legkiválóbb tehetségeket, akik több szinten folyó innovációs folyamatok részesei lesznek, kezdve a „meglévő továbbfejlesztésétől” az innovatív új projekteken keresztül a kifejezetten kreatív és reaktív programokig.

Françoise Mercadal-Delasalles (a [Groupe Société Générale](#) forrás- és innovációs igazgatója, a végrehajtó bizottság tagja) arra hívta föl a figyelmet, hogy „egyfajta ipari forradalom” megy végbe a pénzügyi szektorban is, aminek megnyilvánulási formája a numerikus átmenet, az információs technológiai robbanás. A Société Générále esetében ezt a fajta átrendeződést két hatalmas sokkhatás indította el, az egyik a [Kerviel-ügy](#) volt, a másik pedig a [Lehman Brothers](#) csődje, ők ezek nyomán kerültek olyan – de az egész piacra jellemző – nyomás alá, aminek következtében a korábbi tőke többszörösét kell a hitelezési tevékenység mögé tenni és teljesen át kell alakítani a korábbi működési struktúrát.

A 77 országban jelen lévő bank egy hatalmas, egész Ázsiára kiterjedő platformot épített ki Indiában, hasonlót alakított ki Észak-Amerikában, a kelet-európai központjuk Romániában van, és tervezik egy afrikai platform kialakítását is, ami lefedi az egész kontinenst. Az öt évvel ezelőtt elkezdett átstrukturálódásban, szervezeti és működési innovációban jelentős szerepet kap a belső képzés, amiben egy teljesen új szemléletet honosítottak meg és remélik, hogy ennek – is – köszönhetően, a pénzügyi folyamatokat átalakítva a jövőben el tudják kerülni a komolyabb kockázattal járó helyzeteket - azaz nem lesz több Kerviel-ügy.

Youssef Chraïbi, a [Général Outsourcia](#) ügyvezető igazgatója abbéli tapasztalatait osztotta meg a résztvevőkkel, miként lehet érdemi üzleti lehetőségeket biztosítani a tevékenységük egy részét Marokkóba áthelyezni kívánó cégek számára (*call-centerek, média sociaux, back office tevékenység, offshoring IT, offshore academy*). A cég üzleti modelljének alapja egy Franciaországban és Marokkóban párhuzamosan fejlesztett, egymást kiegészítő onshore-offshore működési rendszer, az előbbi országban mintegy 300, az utóbbiban legkevesebb 600 alkalmazottal. A helyzet „pikantériája” volt, hogy Évreux-ben ez a marokkói kisvállalkozás mentett meg 150 olyan munkahelyet, amik egy amerikai multinacionális cég kivonulása nyomán kerültek veszélybe.

Somogyi Norbert, Párizs